

Sygn. akt I C 1368/14

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2014 r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Izabela Kosińska – Szota

Protokolant Lucyna Kazimierzuk

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2014 r. w Kłodzku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo – akcyjnej z siedzibą w W.
przeciwko (...)

o zapłatę 606,10 zł

I. zasądza od pozwanego (...)na rzecz strony powodowej (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo – akcyjnej z siedzibą w W.kwotę 471,10 zł (czteryście siedemdziesiąt jeden zł 10/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

II. oddala dalej idące powództwo;

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 177,06 zł (sto siedemdziesiąt siedem zł 06/100) tytułem kosztów procesu;

IV. nadaje wyrokowi w pkt I-ym rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 1368/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa(...)Sp. z o.o. spółka komandytowa – akcyjna z siedzibą w W.wniosła o zasądzenie od pozwanego (...)kwoty 606,10 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 27 maja 2014 r. i o zasądzenie kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że na podstawie umowy cesji przejęła od firmy (...)Sp. z o.o. prawo do wierzytelności wobec pozwanego wynikającą z umowy pożyczki zawartej w dniu 18 stycznia 2013 r. w kwocie 400 zł. Na dochodzoną pozewem kwotę składa się także należność w wysokości 135 zł z tytułu kosztów windykacyjnych, naliczonych zgodnie z umową w wysokości 35 zł za przesłanie pierwszego wezwania, 45 zł za przesłanie drugiego wezwania do zapłaty i 55 zł za przesłanie trzeciego wezwania do zapłaty

Pozwany(...)nie stawił się na rozprawie i nie złożył wyjaśnień.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 stycznia 2013 r. pozwany (...)zawarł z (...)Sp. z o.o. z/s w W.umowę pożyczki przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim, na kwotę 400 zł. Pożyczka została udzielona na 30 dni, z terminem spłaty w dniu 17 lutego 2013 r. Zgodnie z § 8 ust. 1 umowy postanowiono, że w

przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki, pożyczkodawca zastrzega sobie możliwość naliczenia odsetek za zwłokę w wysokości czterokrotnej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Zawiadomienia o istnieniu opóźnienia w spłacie pożyczki, stanowiące wezwania do zapłaty, będą wysyłane przez pożyczkodawcę korespondencyjnie na adres korespondencyjny pożyczkobiorcy lub w formie sms i email. Pożyczkobiorca zostanie obciążony kosztami wezwania do zapłaty w następującej wysokości:

35,- zł za przesłanie pierwszego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 15 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki;

45,- zł za przesłanie drugiego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 30 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki;

55,- zł za przesłanie trzeciego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 45 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki.

Dowód:

- ramowa umowa pożyczki – k. 24 - 29
- potwierdzenie przelewu na konto pozwanego kwoty pożyczki – k. 22 - 23

Pożyczkodawca V..pl sporządził trzy wezwania do zapłaty zaadresowane do pozwanego: - z dnia 29 kwietnia 2013 r., gdzie wymieniono składniki pożyczki pozwanego jako: 400 zł – kwota udzielonej pożyczki; 8,30 zł odsetki za nieterminową płatność; 35 zł pierwsze wezwanie do zapłaty;

- z dnia 28 maja 2013 r., gdzie wymieniono składniki pożyczki pozwanego jako: 400 zł – kwota udzielonej pożyczki; 14,10 zł odsetki za nieterminową płatność; 35 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 45 zł drugie wezwanie do zapłaty;

- z dnia 27 czerwca 2013 r., gdzie wymieniono składniki pożyczki pozwanego jako: 400 zł – kwota udzielonej pożyczki; 18,60 zł odsetki za nieterminową płatność; 35 zł pierwsze wezwanie do zapłaty, 45 zł drugie wezwanie do zapłaty i 55 zł - trzecie wezwanie do zapłaty.

Dowód:

- upomnienie i wezwania do zapłaty – k. 19, 20, 21

(...)Sp. z o.o. z siedzibą w W.i (...)Sp. z o.o. z siedzibą w T.zawarły 17 września 2013 r. umowę ramową 2002, która stanowiła podstawę do zawierania kolejnych transakcji instrumentów pochodnych celem przeniesienia ryzyka niespłacalności pożyczek udzielanych przez (...)Sp. z o.o. Strona powodowa nabyła przedmiotową wierzytelność w dniu 21 stycznia 2014 r. w wyniku wniesienia jej przez spółkę (...)Sp. z o.o. z siedzibą w W.aportem w postaci wierzytelności przysługujących temu wspólnikowi. (...)Sp. z o.o. z siedzibą w W.nabyła przedmiotową wierzytelność na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 14 października 2013 r. przejętej od spółki (...)z siedzibą w T..

Dowód:

- akt notarialny z 21.01.2014 r. – k. 52 - 53

- umowa cesji wierzytelności z 14.10.2013 r. – k. 95 - 97

- umowa ramowa 2002 z 17.09.2013 r. – k. 30 – 46

Sąd zważył, co następuje:

Pozwany nie stawiał się na rozprawie i nie złożył wyjaśnień ustnie ani na piśmie, z tego też względu Sąd, w zasadniczej części w oparciu o art. 339 i art. 340 k.p.c. przyjął za prawdziwe twierdzenia strony powodowej o okolicznościach

faktycznych przytoczonych w pozwie i wydał wyrok zaoczny zasadzający od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 471 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 maja 2014 r. W ocenie Sądu żądanie zapłaty kwoty 135 zł z tytułu kosztów wezwań do zapłaty budziło uzasadnione wątpliwości, wobec tego powództwo podlegało w tej części oddaleniu.

Wprawdzie w postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada kontradyktoryjności, tym niemniej Sąd powinien czuwać na zachowaniem równości stron postępowania, zwłaszcza w sporach, w których po stronie pozwanej występuje konsument, postrzegany przez ustawodawcę jako słabsza strona stosunku prawnego, z którego wynika dochodzone roszczenie. Podkreślić trzeba, że ustawą z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. z 2000 r. Nr 22, poz. 271) zmienione zostało brzmienie przepisów art. 385¹ i 385² k.c. oraz dodano art. 385³ k.c. Przepisy te wprowadziły reżim ochronny w przypadku zawierania umów z konsumentami, implementując do prawa wewnętrznego przepisy Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Zgodnie z treścią art 385¹ §1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Według § 3 cyt. przepisu nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Klauzula generalna z art. 385¹ §1 kc zawiera dwa kryteria oceny postanowienia umowy jako niedozwolonego, tj. dobre obyczaje i interesy konsumenta. Dobre obyczaje są w zasadzie równoważnikiem "zasad współżycia społecznego", natomiast "interesy" konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, mogą tu bowiem znaleźć uzasadnienie takie okoliczności, jak zdrowie konsumenta, czy też jego czas zbędnie tracony, dezorganizacja toku życia, zawodu (patrz: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga Trzecia. Zobowiązania. Tom I, pod redakcją Gerarda Bieńka, W – wa 2002, s.137. Zgodnie z zawartym w tym przepisie szczególnym kwalifikatorem naruszeń, muszą to być naruszenia "rażące".

Nadto ustawodawca w art. 385³ kc wprowadził przepis, który ma charakter reguły interpretacyjnej, ukierunkowując ocenę konkretnego postanowienia w umowie konsumenckiej, kiedy zachodzą w tym przedmiocie wątpliwości. Zawarte w tym przepisie wyliczenie postanowień, choć obszerne, ma charakter jedynie przykładowy, a cechą wspólną wymienionych tam klauzul jest, że jako takie nie są one zabronione w obrocie powszechnym ani konsumenckim, a jedynie mogą zostać uznane za niedozwolone wobec konsumentów. W myśl art. 385³ kc pkt 17 w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego. Klauzula generalna zawarta w art. 385¹ §1 k.c. znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich bez względu na to, czy przy ich zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, czy też nie. Zauważyć przy tym należy, że w treści umowy konsumenckiej zawartej z użyciem wzorca mogą poza postanowieniami z tego wzorca znaleźć się również postanowienia uzgodnione indywidualnie z konsumentem; a także, wobec wąsko ujętego pojęcia "postanowień uzgodnionych indywidualnie", postanowienia na których treść konsument nie miał żadnego wpływu. Nie ulega wątpliwości, że obowiązująca i powszechnie aprobowana w prawie obligacyjnym zasada swobody umów, realizowana może być jedynie pod kontrolą prawa. Sąd może bowiem dokonywać oceny, czy dane postanowienia zawartej umowy są zgodne z obowiązującym prawem. Istnieją przeto przewidziane prawem instrumenty umożliwiające kontrolę umowy, które mogą być również wykorzystywane do kontroli sprawowanej z uwagi na specyficzny interes konsumenta. Ocena dokonywana w toczącym się między przedsiębiorcą a konsumentem sporze (in concreto), może dotyczyć sposobu korzystania z prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), a więc w jaki sposób umowa jest realizowana wobec konsumenta, a także kontroli treści umowy w oparciu o przepisy art. 58 k.c. i 353¹ k.c.

O ile postanowienia uzgodnione indywidualnie podlegają ocenie w świetle art. 58 k.c., 353¹ k.c. i 5 k.c., a ponadto na podstawie art. 385¹ §1 k.c., o tyle postanowienia z wzorca oraz postanowienia, na których treść konsument nie miał wpływu, a także umowy konsumenckie zawarte bez posłużenia się wzorcem podlegają ocenie w świetle cyt. wyżej klauzuli generalnej z art 385¹ §1 k.c.

Zgodnie bowiem z cyt. wyżej przepisem art. 385¹ §2 k.c. postanowienie niedozwolone nie wiąże konsumenta. W myśl tego przepisu sankcja przy kontroli dokonywanej w konkretnej sprawie polega na tym, że postanowienie umowne uznane za niedozwolone staje się bezskuteczne, natomiast umowa jest wiążąca w pozostałym zakresie. W przeciwieństwie do unormowania z art. 58 k.c., ani doniosłość zakwestionowanego postanowienia dla któregokolwiek z kontrahentów nie ma znaczenia dla ubezskutecznienia tego postanowienia, ani na miejsce takiego postanowienia nie wchodzi dyspozycja normy prawnej.

Na marginesie wskazać należy, że to właśnie opisane wyżej konsekwencje zastosowania art. 58 k.c., mogące niejednokrotnie prowadzić – wbrew woli konsumenta - do uznania nieważności całej umowy, stały się podstawą do odstąpienia zastosowania w cyt. klauzuli generalnej sankcji nieważności.

Sankcja z art. 385¹ §1 i 2 k.c. jest bardziej dotkliwa dla przedsiębiorcy zważywszy, że niejako automatycznie “ex lege” usuwa z umowy to właśnie postanowienie, które “obliczone” było na przysporzenie mu jakichś korzyści.

Konsekwencją abuzywności (szkodliwości) klauzuli jest jej bezskuteczność, która wynika z samego prawa, bez potrzeby kierowania przez uprawnionego stosownego żądania wobec organu stosującego prawo, a ewentualne orzeczenie sądu w tej kwestii ma charakter deklaracyjny. Wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie należy rozstrzygać za pomocą cyt. wyżej Dyrektywy, według której obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Państwa Członkowskie powinny zapewnić, aby nieuczciwe warunki nie były zamieszczane w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami oraz, jeżeli takie warunki zostają w nich zawarte, aby nie były one wiążące dla konsumenta oraz zagwarantować, żeby umowa obowiązywała strony zgodnie z zawartymi w niej postanowieniami, pod warunkiem, że po wyłączeniu z umowy nieuczciwych warunków może ona nadal obowiązywać. Z powołanych założeń celowościowych cyt. dyrektywy wynika jednoznacznie, iż rzeczą organów stosujących prawo - sądu jest zapewnienie konsumentowi - jako stronie słabszej, skutecznej ochrony przed wszelkimi działaniami przedsiębiorców zmierzającymi do wykorzystania swojej dominującej pozycji z pokrzywdzeniem konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno cyt. dyrektywa, jak i przepisy art. 385¹ k.c. - 385³ k.c., będące implementacją do prawa wewnętrznego tej dyrektywy, są “obliczone” na konsumenta nie znającego prawa, a także na jego nieuwagę, lekkomyślność, brak dociekliwości, który z reguły nie zdaje sobie sprawy z przyszłych rzeczywistych skutków postanowień, jakie są mu proponowane przez profesjonalistę i działa w zaufaniu, że ich przyjęcie nie będzie dla niego niekorzystne. Skoro więc konsument z założenia nie zna obowiązującego prawa, nie sposób wymagać, by miał on świadomość, że zawarte w umowie postanowienia są niedozwolone i w związku z tym, by podnosił skutecznie zarzuty.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z roszczeniami wynikającymi z umowy zawartej pomiędzy profesjonalnym przedsiębiorcą a konsumentem. Obowiązkiem Sądu było więc skontrolowanie, czy umowa łącząca pozwaną z cedentem nie zawierała niedozwolonych postanowień umownych. W ocenie Sądu zastrzeżenie we wzorcu umownym, którym posługiwał się pożyczkodawca – obowiązku pożyczkobiorcy zapłaty rażąco wygórowanych kosztów wysyłania kolejnych wezwań do zapłaty, stanowiło posługiwanie się niedozwolonymi postanowieniami umownymi, które nie wiążą strony – konsumenta. Podkreślić należy, że dokonując oceny konkretnego postanowienia umownego w oparciu o przesłanki z art. 385¹ k.c. można odwołać się do licznych orzeczeń Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, których Sąd ten uznawał podobne postanowienia umowne za niedozwolone i zakazywał ich stosowania (por. baza LEX, wyroki w sprawach sygn. akt XVII Amc 13/08, XVII Amc 5597/11, XVII Amc 5474/11, XVII Amc 1765/11, XVII Amc 323/12, XVII Amc 5345/11). W ocenie Sądu naliczanie kosztów wysyłania

kolejnych wezwań do zapłaty w kwotach 35, 45 i 55 zł, nie znajduje żadnego uzasadnienia w rzeczywistych kosztach tej czynności i stanowi rażąco wysokie koszty windykacyjne, zważywszy, że znacznie przekraczają one wysokość naliczonych odsetek umownych, zastrzeżonych w przedmiotowej umowie pożyczki w wysokości maksymalnej przewidzianej w art. 359 § 2¹ k.c. Z tego względu, uznając postanowienia § 8 pkt 1 umowy, w części obejmującej treść: „Pożyczkobiorca zostanie obciążony kosztami wezwania do zapłaty w następującej wysokości: 35 zł za przesłanie pierwszego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 15 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki; 45 zł za przesłanie drugiego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 30 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki; 55 zł za przesłanie trzeciego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 45 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki” za niedozwolone postanowienie umowne, należało powództwo w zakresie tych należności, w łącznej kwocie 135 zł oddalić jako niezasadne, zasądzając zaś należność główną wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tj. 27 maja 2014 r.

Niezależnie od tego wskazać należy, że strona powodowa nie przedstawiła dowodu potwierdzającego wysłanie tych wezwań na adres korespondencyjny pozwanego, zatem zważywszy na treść art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. strona powodowa w tym zakresie nie sprostowała również ciężącemu na niej obowiązkowi udowodnienia faktów, z których wywodziła swoje roszczenia. Z tych wszystkich powodów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku zaocznego.

O kosztach orzeczono na mocy art. 100 k.p.c. zasądzając je zgodnie z wynikiem procesu, ponieważ strona powodowa wygrała proces w 78 %, co daje kwotę 177,06 zł z żądanych kosztów procesu w wysokości 227 zł..

W myśl art. 333 § 1 ust. 3 k.p.c. Sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli wyrok uwzględniający powództwo jest zaoczny i z tego względu nadano tenże rygor pkt I-mu wyroku.